

Asia: TEM/158/00.04.01/2018

Raporttiluonnos jakamistalouteen liittyvien kysymysten vaihtoehtoisista ratkaisutavoista

1. - 3. luvut (Toimeksianto, Säädosympäristö, Disruptio)

Tähän voitte kommentoida lukuja 1.-3.

Työryhmän kokoonpano on ollut varsin kattava tarkastelemaan toimeksiannon mukaisesti jakamis- ja alustataloutta. Työryhmän tehtävät ja tavoitteet ovat esitetty yksiselkoisesti ja raportin luettavuus kokonaisuutena on selkeä.

Raportissa kerrotaan jakamistalous-käsitteen tarkoittavan ”ilmiötä, jossa yksityishenkilöt jakavat toisilleen hyödykkeitä ja palveluita”. Palta näkee, että jakamistalous on käsitteenä turhan suppea kuvaamaan ”omaisuuden, resurssien, ajan ja taitojen jakamista ja parempaa hyötykäyttöä”. Raja jakamis- ja alustatalouden käsitteiden välillä on häilyvä, kun osapuolina on myös usein yrityksiä sekä digitaalisia alustoja. Palta katsoo, että yhä useammissa tapauksissa kyse on yhä todennäköisimmin alustataloudesta tai välitystaloudesta, jotka kuvastavat paremmin digitaalisten alustojen kautta tapahtuvaa toimintaa.

Suomessa ja monessa muussa maassa on huonosti valmistauduttu globalisoituvan ja digitalisoituvan liiketoiminnan ja työnteon muutokseen. Elinkeinotoimintaan, työmarkkinoihin ja työelämään kohdistuva sääntely on auttamattomasti ajastaan jäljessä ja sopimaton jakamistalouden tai alustatalouden ilmiöiden kannalta. Kuten raportissa todetaan, sääntelyn tulisi olla ennen kaikkea mahdollistavaa.

4. Työ jakamis- ja alustataloudessa

Tähän voitte kommentoida lukua 4.

Jos luotaisiin uusi lakisääteinen työnteon kategoria, tämä hämärtäisi ennestään yrittäjätyön ja työsuhteisen työn erottelua sekä aiheuttaisi uusia rajanvetotilanteita ja tulkintaongelmia. Sama

koskee työsuhteen tunnusmerkkien muuttamista. Työn suorittajan oikeusasema olisi joka tapauksessa ratkaista tapauskohtaisella kokonaisarvioinnilla, jota jo nykyinen työsuhteen määritelmä edellyttää. Työsuhteen määritelmän muuttaminen johtaisi seurannaisvaikutuksiin, jotka kohdistuisivat muillekin talouden aloille ja joita olisi vaikea ennakoida.

Mitä seuraavista vaihtoehtoista pidätte parhaana alustatalouden piirissä työtä tekevän oikeudellisen aseman selkiyttämiseksi?

Selvitetään ja ratkaistaan alustoilla tehtävään työhön liittyvät ongelmakohdat nykyisen lainsäädännön puitteissa

Perustelut ja mahdolliset kommentit

Työsuhteen määritelmän muuttaminen ei ole perusteltua eikä tarkoituksenmukaista. Näistä syistä myös Paltan mielestä alustatyötä tulee jatkossakin tarkastella nykyisen lainsäädännön puitteissa.

5. Kilpailuoikeiden soveltaminen itsensätyöllistäjiin

Tähän voitte kommentoida lukua 5.

Kilpailuoikeuteen liittyviä kysymyksiä on käsitelty kattavasti raportissa. Jos alustan kautta työllistyvät luetaan itsensätyöllistäjiksi, ei työntekijöiksi, niin vähittäis- tai suositushintoja ei voida määritellä työntekijöiden tai heitä mahdollisesti edustavan ammattiliiton toimesta, koska tämä voidaan laskea kartelliksi. Itsensätyöllistävien kilpailuoikeudellisen aseman muuttaminen edellyttäisi EU-lainsäädännön uudistamista. Tässäkin määrittely työsuhteen ja itsensätyöllistäjän välillä on keskeisessä asemassa, eikä tähän rajanvetoon ole löydettävissä helppoa ratkaisua.

6. Jakamistalous ja työsuojelu

Tähän voitte kommentoida lukua 6.

Raportissa kuvataan tarkasti työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyviä ulottuvuuksia ja työsuhteessa olevien työntekijöiden lainsäädännöllisiä oikeuksia ja velvollisuuksia. Tulisi myös huomioda se, että työsuojelun velvoitteet ja sen vaatimat järjestelyt luovat työllistäville yrityksille merkittäviä kustannuksia, jotka viime kädessä näkyvät yrityksen tuotteiden tai palveluiden hinnassa asiakkaille. Jos alustan kautta teetetävä työ – jossa ei ole samoja velvoitteita tai ne jäävät vapaaehtoisesti työntekijän itsensä järjestämäksi – kilpailee tyypillisen yritystoiminnan ja työsuhteisen työn kanssa, aiheuttaa se toiminnalle epätasaisen kilpailutilanteen.

Epätasaisen kilpailutilanteen tasoittamiseksi on kaksi keinoa: luodaan velvoitteita uusille toimijoille, tai kevennetään työsuhteeseen työllistävien yritysten velvoitteita. Palta katsoo, että ensisijaisesti tulisi pyrkiä työsuhteeseen liittyvien velvoitteiden keventämiseen.

On myös huomioitava, että työsuojeluun liittyviä velvoitteita ei kansallisesti voida luoda työsuorituksia välittävälle alustalle, jos se sijaitsee Suomen ulkopuolella. Yksi mahdollisuus olisi vastuuttaa (kotimainen) palvelun tilaaja huolehtimaan alustatyöntekijöiden työsuojelusta ja muista työnantajan velvoitteista, mutta käytännössä tämä tekisi palvelusta mahdottoman toteuttaa.

Mitä seuraavista vaihtoehtoista pidätte parhaana työterveyden ja työturvallisuuden edistämiseksi jakamistaloudessa?

Vaihtoehtoiset sääntelykeinot, esim. suositukset, sopimukset, itsesääntely

Perustelut ja mahdolliset kommentit

-

7. Jakamistalouden palveluiden verotus

Tähän voitte kommentoida lukua 7.

Palta pitää kannatettavana ajatusta, että alustoja ja jakamistalouden palvelujen välittäjiä veloitetaan vahvemmin ilmoittamaan työntekijöiden tulot verottajalle tulorekisteriin. Tiedot maksetuista palkkioista ovat kuitenkin lähtökohtaisesti alustan hallussa ja tiedot voidaan rajapintojen kautta toimittaa kansalliseen tulorekisteriin. Verohallinnon tulee käydä aktiivista vuoropuhelua alustatoimijoiden kanssa. Tällä estetään harmaata taloutta ja luodaan tasavertaisempi kilpailutilanne yritysten tarjoamien palvelujen kanssa.

Haasteena tässäkin yhteydessä on se, miten kokonaan ulkomailla toimiva palvelu saadaan veloitettua toimittamaan tulotiedot verottajalle.

Ns. fiskaalisten kassajärjestelmien hyötyä on vaikea tässä yhteydessä nähdä. Maksuliikenne useissa tapauksissa (esim. kyytipalvelut, AirBnB, Fiverr) kulkee sovelluksen kautta, eikä niihin liity käteis- tai korttimaksua.

8. Lyhytaikainen majoitustoiminta

Tähän voitte kommentoida lukua 8.

Raportissa on monipuolisesti käsitelty lainsäädäntöympäristöä lyhytaikaisen majoitustoiminnan ja ammattimaisen majoitustoiminnan osalta. Rajoitteita asunnonomistajien satunnaiselle vuokraustoiminnalle on vaikea asettaa – viime kädessä törmätään perustuslaissa olevaan omaisuuden suojaan. Matkailuun liittyviä (satunnaisia) kapasiteettiongelmia majoituksessa pitää voida jatkossakin ratkaista yksityismajoituksen avulla.

Lähtökohtaisesti tulisi pyrkiä ammattimaiseen majoitustoimintaan kohdistuvan sääntelyn keventämiseen. Raportissa on tämä vaihtoehto nostettu esille, mutta siihen liittyy myös useita ongelmakohtia, sillä sääntelyyn voi liittyä kansainvälisiä sopimuksia ja EU-sääntelyä. Verotuksen näkökulmasta tulisi pyrkiä yhteistyöhön alustojen ja verottajan kanssa ansaittujen vuokratulojen ilmoittamisen osalta.

Mitä seuraavista vaihtoehtoista pidätte parhaana lyhytaikaisen majoitustoiminnan sääntelemiseksi?

Muu, mikä? [Voitaisiin pohtia rajoja tai kynnyksiä, jolla arvioidaan toiminnan ei-ammattimaisuutta/ammattimaisuutta]

Perustelut ja mahdolliset kommentit

Raportissa esitellyistä vaihtoehtoista voitaisiin ottaa jatkossa pohdittavaksi ei-ammattimaisen toiminnan ja ammattimaisen toiminnan erottamiseksi toiminnan laajuutta mittaavia rajoja ja kynnyksiä. Tällaisia rajoja voisivat olla majoitustoiminnasta syntyneet tulot (liikevaihto) tai yöpymisvuorokausien määrä. Tähänkin lähestymistapaan tosin liittyy useita haasteita, mitkä on raportissa myös hyvin tunnistettu.

Muut mahdolliset kommenttinne raporttiluonnoksesta

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Konttinen Jari
Palvelualojen työnantajat PALTA ry